

ТКАЦТВО.

Цей вид народного мистецтва один з найважливіших і найпоширеніших та досліджуваній території. Йому приділяли велику увагу дослідники Гуцульщини (Гнатюк, 1900, Головацький, 1867, Запаска, 1973, Клапчук М., 1975, Матейко, 1977, Сидорович, 1977, Шухевич, 1901).

Розвинувшись у XVIII столітті, ткацтво до XIX розвивалось як домашнє виробництво і лише в кінці XIX та на початку XX століть поступово відокремилось як ремесло. Основною сировиною для ткацтва були вовна, льон і коноплі з перевагою використання вовни. З розвитком фабричної текстильної промисловості стали використовували привозну сировину (бавовняну і лляну пряжу), яку часто вимінювали за вовну. Відбілена бавовняна пряжа йшла на виготовлення основи для полотна, орнаментальних тканин святкового призначення тощо. Побутувала і кольорова бавовняна пряжа (заполоч). Фабрична вовняна пряжа (волічка) була значно м'якшою і тоншою від виготовленої в домашніх умовах. З неї ткали запаски а, поєднавши її з лляною чи бавовняною пряжею, використовували при виготовленні орнаментальних смуг у рушниках, скатертях, наволочках.

Рідко користувались пряжею з натурального шовку, а металеві нитки сріблястого та золотистого кольорів використовували, переважно, для виготовлення святкових запасок, крайок, дзьобенок.

Техніка ткання, яка зумовлена насамперед конструкцією верстата, впливала на структуру тканин. Використовуючи навіть найпростіші ткацькі верстати, майстри, застосовуючи нові технічні прийоми, добивались різноманітних тканих виробів та їх оздоблення.

За призначенням художні тканини поділяються на одягові та інтер'єрні. На перші використовували різноманітні полотна, сукна, тканини для головних уборів, натільного, поясного та нагрудного одягу. Визначальне місце займало виготовлення сукна білого, чорного, сивого та коричневого кольорів. У Микуличині сукно мало своєрідну вузликувату поверхню.

В селії на повсякденний одяг йшло сукно чорного, коричневого і білого кольорів, з сірого робили святкову манту, з білого – гуглю. Для святкової одяжі використовували червоне сукно.

З вироблених тканин значна частина йшла на виготовлення запасок. Для запасок на чорній або червоній основі ткали поперечно-смугасту вовняну тканину, по бокових поздовжніх краях якої розміщували контрасні до тла запасок кольорові смуги. За художніми особливостями запаски зустрічались кількох типів, до одного з яких (космацького) належали Ворохта та Микуличин. Запаски цього типу ткали на темно-червоній (пізніше – на червоній або оранжевій) основі. Запаски підперізували домотканим поясом (крайкою), який виготовляли з цупких вовняних ниток. Крайки мали різну ширину і орнамент. Щодо останнього, то тут виділялись орнаменти крайок з гладкими поліхромними поздовжніми смугами, з шаховою укладкою квадратиків та з поздовжнім розташуванням ромбиків.

Цікавим архаїчним компонентом святкового жіночого головного убору була перемітка (вузьке видовжене полотно з орнаментованими смугами на кінцях).

Так звані бесагові тканини, з яких виготовляли бесаги та тайстри, утворюють ще одну групу. Це була клітчаста вовняна тканина з різноманітним декором. У Микуличині ці тканини перетикали 1-2 нитками червоного, вишневого або жовтого кольорів. Тканини для святкових дзьобенок прикрашав орнамент з дрібних клітинок.

Важливе декоративне значення серед інтер'єрних тканин мають скатерті (обруси) з своєрідним естетичним смаком, що є ознакою господарності жінки та достатку сім'ї. Їх робили з одного, а пізніше – з двох частин. Поперечні краї перетикали кольоровими

смужками з симетричним розміщенням орнаменту. В композиційному і кольоровому плані значно багатшими є святкові писані обрусі. Для всіх обрусів характерна тепла кольорова гама, в якій виділяються червоний або оранжевий кольори, доповнені вишневим, жовтим, зеленим тощо.

Предметом побуту і обрядовості були рушники. Для радісних подій робили писані рушники з мажорними кольорами, а на смерть – сумні з темною гамою кольорів. За характером оздоблення подібними до рушників і обрусів є видовжені, прямокутні наволочки на подушки (пішви), орнамент на яких розміщувався так, ніби він падав на боковий край подушки, який виставляли на показ.

Велике значення в інтер'єрі мають домоткані верети, якими застеляли ліжка, лави тощо. Верети входили в посаг нареченої, ними покривали домовину. Верети були білого, рідше чорного і сірого кольорів, іноді їх перетикали кольоровими смужками, що ритмічно чергувались. Об'ємною поверхнею і довгим пухнастим ворсом від попередніх видів тканин відрізняються ліжники, які виготовляють і зараз. Характерними є ліжники на сірому чи чорному тлі. Часто зустрічались писані ліжники, в яких різнокольорові однакової або різної ширини смуги, чергуючись одиноко або групами, створювали ритмічний орнамент. В кінці XIX століття виготовляли ліжники, що нагадують поперечно-смугасті верети з мотивами ромбів. Характерною їх особливістю є поздовжнє розташування 2-3 груп зигзагоподібних різнокольорових смуг або 3-4 ромбів з концентричною розробкою внутрішнього поля та обрамленням їх по бокових поздовжніх краях такими ж зигзагами.

Подібними до килимів були вузькі верети, виткані килимовим способом в другій половині XIX століття. Орнаментальні їх композиції і колорит формувались на основі традиційних узорів обрусів, ліжників, писаних верет. В найдавніших килимах вся площина поділена на 3, іноді 5 широких смуг, в кожній з яких посередині розміщували великий ромб з східчастим контуром. Площини з обидвох боків обрамлені кількома різнокольоровими смужками, посередині яких теж є орнамент. Переважала тепла гама кольорів з перевагою червоного.

У Микуличині працювало багато ткачів, серед яких найвідомішими були Михайло Гундяк, Параска Гриценко, Василь Жиданюк.

Параска з Філяків Гриценко на родилася в 1884 році в Микуличині. До школи не ходила. Змалку навчилася від своєї мами ткацтва. Ткала сукно та петеки, полотно та запаски. В останні роки свого життя виготовляла лише запаски. Померла в 1978 році.

Василь Жиданюк народився в 1906 році в Лузі. В 1935 році оженився у Микуличині на Стайках, де і прожив все своє життя. Ткацтва навчився у свого батька. Ткав полотно, сукно, верети та запаски. Останні виготовляв у 9-10 узорах, а верети – у 4-5. Дуже великим попитом користувались його, по мистецьки виготовлені, запаски. Помер у 1982 році.